

World of Cities 2017/2

Dinsdag 7/11/2017 – Verslag

University Fondation

Foundation for the
Urban Environment

Jacques de Gerlache, coördinator van het initiatief GreenFacts, voormalig hoofd van de cel Duurzaamheids- en Crisiscommunicatie van Solvay NV - "MONDIALE ENERGIEVOORUITZICHTEN – EEN OP FEITEN GEBASEERDE VISIE".

VERSLAG VAN DE VOORDRACHT EN HET DEBAT.

INLEIDING.

Wat zijn, in de context van de huidige demografische en economische prognoses, de vooruitzichten van de vraag naar energie, met inbegrip van de vraag naar elektriciteit, de vooruitzichten voor de productie van fossiele brandstoffen en hernieuwbare energie, de mogelijke energiekeuzes en de effecten van deze keuzes op het klimaat? Wat zijn de implicaties voor het Europese en Belgische beleid inzake energie en ruimtelijke ordening?

Jacques de Gerlache presenteert het ontwerp van rapport dat hij voor de FFUE schreef.

Dit rapport van 120 pagina's werd aan de deelnemers uitgedeeld. Het bestaat uit:

- Het voorwoord voor de FFUE door Pierre LACONTE, voorzitter, Alois MICHIELSEN, beheerder (erevoorzitter Solvay NV) en Philippe JOYE, wetenschappelijk adviseur (ACP Group)
- De tekst van de samenvatting van het rapport,
- Commentaar op het verslag, door Pierre LACONTE, voorzitter, voor de voortzetting van het werk van de FFUE.

Het lunchdebat genoot van de aanwezigheid van Samuele FURFARI, adviseur van DG Energie van de Europese Commissie en de docent aan de ULB. Zijn laatste twee boeken over de geopolitiek van de energie, kunnen besteld worden door te zoeken op Google "Amazon Furfari Geopolitics" of door te klikken op deze link voor [volume 1](#) en voor [volume 2](#). Prof. Furfari zal een van de lunches in 2018 in over het onderwerp leiden.

UITEENZETTING.

De spreker stelde de hoofdpunten van zijn rapport voor met de steun van een powerpoint van 46 dia's. Deze PPT is bijgevoegd in het Frans en het Engels.

<https://www.dropbox.com/s/vjvwby15rtr1eek/ENERGY-TRANSITION-171108-GERLACHEppt-version-FR.pdf?dl=0>

<https://www.dropbox.com/s/c54s4c9fgk0uoya/ENERGY-TRANSITION-171108-GERLACHEppt-version-ENG.pdf?dl=0>

DEBAT.

Het debat concentreerde zich met name op de volgende punten:

- De biobrandstoffen mythe.

De vraag werd gesteld over de definitie van hernieuwbare energie, met name met een verwijzing naar de biobrandstoffen. Naar aanleiding van een rapport uit 2008 van het Joint Research Centre (Ispra), en de lobbying van de agrarische sector, werden biobrandstoffen in 2009 onder de "duurzame energie" geklasseerd, te ondersteunen door de EU. Deze keuze negeerde de waarschuwingen van de OESO in 2007 ([rapport "Government support for ethanol and biodiesel in selected OECD countries"](#)) en de positie van het wetenschappelijk comité van het Europees Milieuagentschap, die vraagtekens zetten bij deze steun.

Zodra de subsidiekraan is opengedraaid is dit altijd moeilijk terug te draaien. Biobrandstoffen worden nog steeds opgenomen in de statistieken over hernieuwbare energie en dragen bij tot ontbossing.

- De mythe van COP («Conferentie van de Partijen bij het UNFCCC»).

De vraag werd gesteld naar de vooruitzichten van de COP 2017 in Bonn.

De "VN-Conferentie van 1992 over milieu en ontwikkeling", beter bekend als de "Earth Summit" of de "Rio-top" heeft geen bindend akkoord, naar aanleiding van de verklaring van de president van de Verenigde Staten "The American Way of Life is not negotiable."

Er werd overeengekomen dat de partijen van dit verdrag regelmatig bijeen zouden komen om de staat van het mondiale milieu te evalueren.

COP 3 (Kyoto 1997) heeft ertoe geleid dat een Memorandum of Understanding van kracht werd toen een aantal landen het verdrag ratificeerden, wat ondertussen is gebeurd, maar nog steeds geen bindend effect heeft. De rapporten van het IPCC, geschreven door gerenommeerde wetenschappers, vormen toch een waardevolle gids voor de partijen bij de overeenkomst van Rio, met o.a. de klimatologische gevolgen van een concentratie van broeikasgassen (BKG) in de atmosfeer.

Ondanks hun niet-bindende karakter hebben de COP's bijgedragen tot een bewustzijn van de lidstaten en de particuliere sector over de klimaatverandering. De COP 21 (Parijs 2017) was in dit opzicht een groot diplomatiek succes. Maar broeikasgassen zijn niet het onderwerp van een internationale overeenkomst inzake hun schatting en hun berekening, in tegenstelling tot het Bruto Nationaal Product. Ze kunnen daarom alleen worden geschat op basis van methoden die van land tot land verschillen, of op basis van de consumptie van fossiele brandstoffen, die hun belangrijkste bron zijn.

- De mythe van de Europese markt voor de uitstoot van broeikasgassen.

Een van de items die herhaaldelijk besproken werd sinds COP 3 (1997) is de poging om de uitstoot van broeikasgassen te plafonneren, en waarboven vervuilers niet-gebruikte emissierechten moeten aankopen ("Cap and trade").

Het onvermogen van de EU om een energiebelasting of een emissiebeperking in te voeren, werd in 1997 geïnspireerd door de in Chicago gevestigde Amerikaanse nationale zwavelmarkt.

Dit contract is een duidelijk omschreven product, de eerste toewijzingen van de emissierechten zijn uniform, het beheer van de emissies is gecentraliseerd, de uitwisselingen worden beperkt tot de VS alleen en worden bevestigd door naar behoren erkende certificaten. Het Europese systeem ("Emission Trading System" - ETS) heeft geen van deze kwaliteiten. Het product (BKG) wordt op verschillende manieren geïdentificeerd, afhankelijk van het land. De eerste toewijzingen verschillen ook per land (buitensporige uitgiftrechten, met name door Italië). Emissiecontrole wordt aan de lidstaten overgelaten, met inbegrip van nieuwe leden, onvoorbereid op strenge controles. Er is geen centrale registratie van de transacties. Certificaten zijn niet betrouwbaar. Wat resulteert in massale en herhaalde fraude. De prijs van een ton koolstof bleef daarom op een belachelijk lage prijs. Pogingen sinds 1997 om het systeem te hervormen maken de fatale fout geen rekening te houden met de diversiteit van Europa. Daarbij komt nog de lobbying van de ontvangers van het bestaande systeem en de steun van DG Klimaat, die ETS als voornaamste competentie heeft.

- Vergelijking tussen het energiebeleid en het gezondheidsbeleid.

Er werd op gewezen dat een langere levensverwachting minder samenhangt met een gecoördineerd gezondheidsbeleid als met een veelvoud aan medische verbeteringen op het niveau van specifieke organen en aandoeningen.

Kan ons energiebeheer zich niet hierop inspireren?

We kunnen nu voorzien dat de verlenging van de levensduur zich verspreid over alle continenten, waardoor ook de demografische druk en daarmee samenhangende energiebehoeften stijgen, en de noodzaak om hun verbruik en hun kost te verminderen.

Integendeel, het huidige overheidsbeleid heeft de neiging om het verbruik van fossiele brandstoffen te bevorderen door ze te subsidiëren. En de verhoging van de productie aan te moedigen, en daarmee het inkomen van de producenten, en de fiscale inkomsten van de productielanden, die daarmee ook hun waarden kunnen opleggen aan de westerse landen. Het beleid om de burgers te beschermen tegen vervuiling en de resulterende vroegtijdige sterfgevallen zouden een brug kunnen vormen tussen het gezondheidsbeleid en het energiebeleid.

Een interessante innovatie in de Verenigde Staten was het gezondheidsbeleid ten dienste van duurzame transportbeslissingen. De "Clean Air Act Amendment" vereist van beleidsmakers dat, zodra de doelstellingen inzake luchtverontreiniging in gevaar zijn, alle investeringen te stoppen die waarschijnlijk de luchtvervuiling verhogen. Zo is de reconstructie van de snelweg langs de kust in San Francisco na de aardbeving gestopt en vervangen door de Embarcadero, een voetgangers allée langs de zee. Dit laatste was een van de meest heilzame investeringen voor de stad, zonder te worden beïnvloed door politici die pro-reconstructie waren.

- De problematiek van nieuwe fossiele brandstoffen en nieuwe hernieuwbare energieën.

De vraag werd gesteld naar technologische ontwikkelingen die van invloed zijn op het evenwicht tussen de verschillende vormen van energie.

Op het gebied van fossiele brandstoffen is een belangrijke wijziging de fracking-technologie (hydraulisch breken van oliehoudend gesteente). Deze technische vooruitgang heeft een belangrijke geopolitieke impact gehad, omdat het de VS de facto onafhankelijk heeft gemaakt van de olie-invoer van de Golfproducenten. De VS werden zelfs exporteurs.

Ook op het gebied van fossiele energie werden de respectievelijke markten van olie, benzine en gas aanzienlijk veranderd ten koste van de diesel, zeer vervuilend. Dit neemt niet weg dat huisbrandolie voor verwarming (zonder roetfilter!) een belangrijke bron van verontreiniging blijft, terwijl elektrische verwarming niet wordt bevorderd.

Op het gebied van duurzame energie werd vermeld dat er belangrijke technische vooruitgang aan de gang is, met inbegrip van draaiende windturbines, om de beste positie ten opzichte van de wind te vinden, en elektrische motoren die de drempel om ze te gebruiken verlagen.

Wat zonnepanelen betreft worden de materialen en bouwtechnieken steeds competitiever op de markt.

De energieproblematiek komt samen met de verkeersproblematiek, waar de elektrische energie steeds concurrerender is, en die van de ruimtelijke ordening, begunstigde van een transitie naar duurzame energie. De tendens naar meer maritiem transport met containers zou moeten leiden tot een aanzienlijke vermindering van het brandstofverbruik ([McKinsey rapport](#)).

Het luchtvervoer daarentegen, sterk verdedigd door haar sector, blijft profiteren van zijn historische verworven rechten.

- Energiematiging en welzijn.

Ten slotte werd erop gewezen dat energiematiging op geen enkele manier in strijd is met de levenskwaliteit, door de mogelijke ontkoppeling tussen energieverbruik en welzijn.